

vella idea de la *grandeur*. La desaparició de l'URSS i el desplaçament del pes del creixement econòmic cap a l'Àsia fa que França tingui ara el sentiment de ser un país que veu com la història s'escriu sense comptar amb ell.

Chirac gesticula —el 1995 amb explosions nuclears, el 2002 plantant cara a Bush a l'ONU—, però la realitat és que França és una potència impotent o, per dir-ho més educadament, un estat que no disposa dels mitjans del seu discurs.

I és precisament en aquest context que cal situar el no o un sí que guanyés per la mínima.

Octavi Martí
París

Brussel·les prega per un sí

El frec a frec a les enquestes sobre el referèndum de la Constitució europea a França posa els pèls de punta als dirigents europeus. I encara no s'han atrevit a dissenyar un pla d'emergència per a un escenari imprevist.

Si França vota no al Tractat Constitucional, la Unió Europea en tant que construcció política s'escolerà per un forat negre. És el que apunten destacats polítics europeus, i també molts analistes. Aquesta visió apocalíptica podria produir urticària a més d'un ciutadà, ja que sembla denotar que els europeus no tenen altra opció que ratificar allò que els cuinen els seus dirigents. Però el sentiment que un no francès pot donar un cop molt dur a l'existència d'una Europa fins ara cada cop més unida és reforçat pel fet que els que més desdramatitzen la situació són els britànics, els més euroescèptics de la UE. També hi ha algunes veus que destaquen les possibilitats que s'obriria per a una Europa més social dins l'esquerra europea, però són minoritàries. La resta

d'Europa està espantada i ningú no ha estat capaç de pensar en un pla d'emergència, un pla B que torni a aixecar els ànims si França vota no.

Si les urnes reflecteixen un resultat negatiu, "seria no només una catàstrofe per França, sinó també la caiguda d'Europa", diu l'expresident de la Comissió Europea, Romano Prodi, poc amic de frases llampants. Altres personatges molt més flegmàtics encara, el president de torn de la UE Jean-Claude Juncker o el comissari de Comerç Peter Mandelson no són tampoc gaire tranquil·litzadors. "La UE prendrà un retard de dos dècades", prediu el luxemburguès, "i els Estats Units no estaran pas descontents de veure una Europa afeblida". "Seria un caos", avança el britànic. I els dirigents de l'Est temen que a ells els tocaria pagar els plats trencats. "Si els francesos rebutgen la Constitució europea, nosaltres som els que en pagarem la factura", opina el primer ministre polonès Marek Belka. "Significaria menys solidaritat, és a dir, menys fons europeus i un retorn la idea d'una Europa a diverses velocitats".

Els experts també temen que un no francès obri la via a una Unió Europea sense brúixola, en què ja cap estat miri més enllà del propi interès. Al cap i a la fi, la UE es va crear per l'impuls de França, que veia en la criatura una forma de recuperar el pes al món, d'erigir-se en far que guiés altres països cap a una determinada manera d'entendre l'estat, la democràcia i les relacions internacionals, i constituir, doncs, una Europa i un món a la francesa. Des de l'entrada de la Gran Bretanya, però, els

francesos tenen problemes per aguantar el lideratge, i més ara que fa un any que han entrat països de l'Est d'Europa amb una visió política i econòmica del món molt propera a l'anglosaxona. Per això, una bona part de l'opinió pública té la temptació de plantar-se.

Però si França diu no a la Constitució, hi ha més números perquè perdi influència a la UE i, de retruc, a la resta del món, que no pas que en guanyi. Això és el que repeteixen nombrosos analistes a França. També ho evoca el canceller alemany Gerhard Schroder: "La veu d'Europa perdria força", ja que "França necessita Europa, i Europa necessita França". D'entre els que aposten per una Europa forta, només una part minoritària de l'esquerra europea, com l'antic president dels socialistes alemanys Oskar Lafontaine, creu que una victòria del no seria "una oportunitat per reorientar la política neoliberal de la UE". La majoria creuen que el daltabaix per a la construcció europea seria tan gran que no hi haurà cap forma de renegociar el Tractat.

Impossible renegociar. Hi ha diverses raons per les quals molts creuen que un pla B consistent a renegociar les disposicions del text que no agraden als francesos no té cap sortida. En primer lloc, perquè primer caldria esbrinar per què els francesos han rebutjat el text: no tots haurien seguit els postulats socialistes de Laurent Fabius, si no que hi ha qui, senzillament, ha agafat por a Europa. "La idea que ens posarem a negociar immediatament és d'una innocència absoluta. Com que les raons del no són múltiples, no veig sobre què podríem negociar. No trobo un punt de convergència entre els arguments del senyor Fabius i els del senyor Le Pen" —el líder de l'ultradreta francesa—, ha dit Juncker. I ho diu qui haurà de gestionar la crisi d'un no francès fins que acabi el mandat, a final de juny. El succeirà, al juliol,

el britànic Tony Blair, qui ha deixat entreveure que, fins i tot, un no francès li aniria bé per anul·lar el seu referèndum. Així no hauria de defensar un tractat que una part de l'opinió pública veu com el definitiu pas d'Europa cap a un superestat. I, en cas de perdre'l, ja no hauria enfrontar-se amb una UE que li podria comminar a retirar-se del club.

Fins i tot en el cas que els dirigents europeus detectessin les raons del no francès i acceptessin retocar algunes parts del Tractat, no està gens clar que els ciutadans d'altres estats volguessin acceptar els canvis.

Ara mateix, la majoria dels dirigents han dit explícitament, excepte Blair, que l'endemà d'un referèndum a França no es podria endegar un pla B i que caldria seguir amb els procediments de ratificació a altres països. I llavors hi podria haver un temut efecte dominó. El primer a ressentir-se'n, de les conseqüències, podria ser Holanda, on l'opinió pública està gairebé tan dividida com la francesa, i que té la consulta només tres dies després.

Deixar transcórrer el període dels referèndums, que encara ha de durar un any més, podria ser una manera de guanyar temps, però al final, el problema continuaria sense resoldre's. Fins i tot en el cas molt improbable que tots

A l'esquerra, el president de la Comissió Europea, José Manuel Durao Barroso. A la dreta, Oskar Lafontaine, que pensa que un no pot reorientar la política neoliberal de la UE.

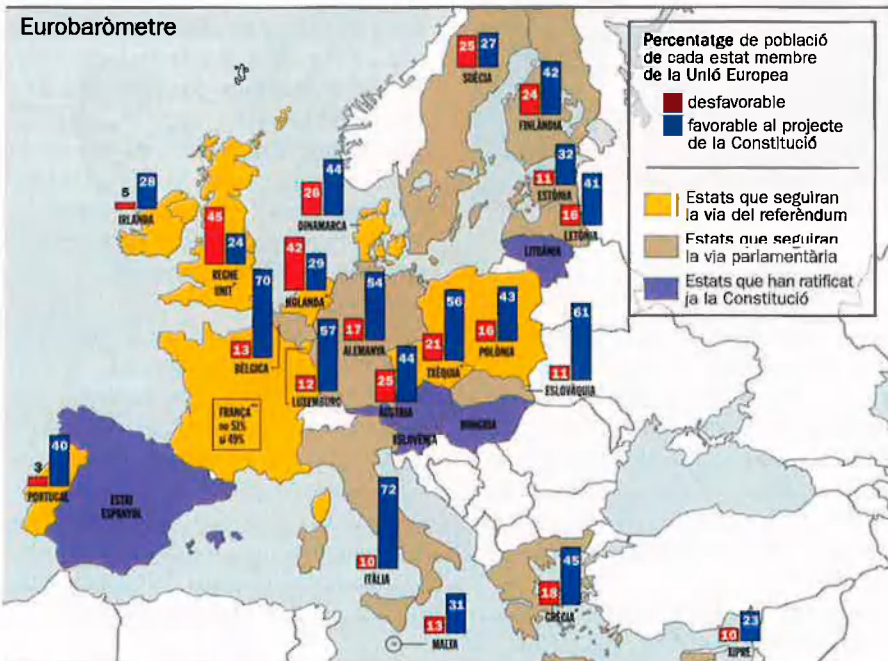
Si França diu no, hi ha més números perquè perdi influència en la UE i de retruc al món

els països votessin que sí al Tractat i només en quedés fora França, es podria aplicar el text sense un país de tant de pes? Es podria repetir un referèndum sense canviar-ne res? Certament, Europa ha sabut remuntar dos referèndums negatius sense canviar el text del Tractat proposat, però en dos països de menys de 5 milions d'habitants, Dinamarca i Irlanda, i que no van pujar al tren europeu fins a dècades després. Què espera fer la UE sense França?

El comissari italià Franco Frattini ha avançat que hi podria haver una Europa de dues velocitats: grups de països units en projectes de seguretat interior o defensa. Però pocs creuen en una unió defensiva sense França, el soci més potent juntament amb Gran Bretanya. Ara bé, tampoc no està clar amb quina autoritat moral podria França afegir-se o impulsar nous trens, almenys en un període llarg de temps.

Clarament, els experts europeus estan desconcertats. Estan acostumats a ser els mecànics d'averies importants, però aquesta ningú no se l'esperava. Fa uns mesos, l'excomissari italià Mario Monti, pensant en un no britànic, advocava per deixar fora de la UE el país reticent, però això, amb França, seria impensable. De moment, els únics plans B que amb què es fan hipòtesis són incomplets o insatisfactoris: aplicar algunes disposicions del Tractat, com la

Constitució, sí o no?

Font: web del sector "Anàlisi de l'opinió pública" de la Comissió Europea <http://europa.eu.int/comm/public_opinion/index_fr.htm>

*Actualitzacions nacionals.
* Sondatge IPSOS-Europe 1-Le Figaro del 18 i 19 de març, de les persones que sens dubte anaven a votar i que emeteren una opinió.

que estableix un ministre d'Exteriors europeu i un servei diplomàtic comú, o bé mirar de dividir el Tractat en dos i sotmetre a l'aprovació dels votants francesos només les dues primeres parts, més digeribles, i aprovar la resta,

més conflictiva, per via parlamentària. En tot cas, l'opinió majoritària és la que expressa Daniel Keohane, del Centre per la Reforma Europea de Londres: "Si França vota no, la Constitució és morta". Caldria pensar-ne una altra,

més endavant, sempre que algú se les empesqués per imaginar un nou Tractat més engrescador.

*Sandra Buxaderas
Brussel·les*

Temps de calabruix: el referèndum perquè el Regne Unit done suport al tractat de la Unió Europea serà convuls, i ni els resultats a França ni a Holanda podran evitar-ho. A Westminster, fa anys que la boira amaga el continent.

La venjança britànica

"Si fos per mi, no hi hauria referèndum. Fer-ne una votació democràtica és la idea més esbojarrada que mai ningú ha tingut a Downing Street [la residència oficial del primer ministre]; tothom sap que els britànics són suficientment estúpids per rebutjar-lo!" NB ha accedit a prendre un te, amb la presència d'EL TEMPS, en companyia d'altres membres del personal de la Cambra dels Comuns. NB acaba de renovar contracte com a conseller d'una de les diputades laboristes més pròximes a Tony Blair. Hi ha treballat estre-

tament durant la passada legislatura i aquesta setmana s'incorpora de nou al seu despatx, després que el Partit Laborista ha guanyat els comicis generals per tercera vegada consecutiva. "Les eleccions europees sempre han estat, i ho seran encara per llarg temps, una ocasió per rebel·lar-se contra el Govern, contra la pròpia societat, contra el clima i contra la fatalitat de viure en una illa..."

Quan NB explica la naturalesa política de la relació entre el Regne Unit i la Unió Europea, tothom hi està d'acord. En efecte, fins i tot una lectura superfi-

cial de les votacions indica que els britànics fan un ús ben estrany de les eleccions a les institucions de Brussel·les: el 2004, va vèncer el Partit Conservador i el partit de l'extrema dreta UKIP obtingué 12 europarlamentaris. Com va demostrar-se el passat 5 de maig, el vot a la ultradreta va ser un vot destructiu, però no sòlid ni fidel. En les eleccions generals, UKIP no ha aconseguit ni un sol seient a Westminster, com tampoc cap altre partit d'ideologia semblant.

Ara, els euroescèptics laboristes han engegat la maquinària perquè el no arrasse quan vinga l'hora de respondre a la qüestió: "Hauria d'aprovar, el Regne Unit, el tractat que estableix una constitució per a la Unió Europea?" El seu líder, el diputat Ian Davidson, ha declarat que la treva interna s'ha acabat, que el laborisme ha guanyat àmpliament i que en aquests moments hi ha les condicions necessàries per un debat obert sobre les relacions amb la Unió Europea. Davidson ha exigint un referèndum dins el mateix Partit Laborista, finançament per a la causa del no i la celebració del referèndum públic tan aviat com siga possible, fins i tot abans de l'holandès, que s'espera per al mes de juny. També ha afirmat que unirán la seua força amb els diputats liberaldemòcrates, els grups activistes verds i les organitzacions sindicals —els conservadors faran campanya pel no, de tota manera.

L'objectiu d'aquest front, tanmateix, té poc a veure amb Europa: "Serà la nostra oportunitat per clavar-li una punyada a l'ull." A qui?, a Blair, és clar.

Així es deixarà anar inútilment una altra cita amb la tard o d'hora inevitable reflexió sobre Europa. De moment, per a la gent que treballa a Westminster, només hi ha la seua illa i, més enllà de la boira, un continent.

*Victorià Jiménez
Londres*